

Bodil på Store Skagastølstind. I bakgr. Austabottind og Ringstind. Arne Randers Heen.

små duftende enerkvister. Foran koret hadde han laget en æresport av bjerkeløv og markens vilde blomster, og et norsk og et dansk flag var stukket ind i portalen.

Bak alterringen stod den over 80 år gamle pastor Sæbø, nu bosat i Trondhjem, men som da var på ferieopphold i sin hjembygd Rødven. Han var både meget interessert i den gamle stavkirken, og dertil en fjern slektning av Arne.

Under bryllupsmiddagen spilte Anders Gjendem Komposisjonen: «Hjemve» komponert efter Gjendines lille melodi, og vi drak Gjendines skål. Gjendine lever i bedste velgående og kan om knapt 2 år feire sin 100 års dag.

E-Verkdirektøren og kraftproblemene

Følgende artikkel fra Adresseavisen, torsdag 28.10. 69. gjengis med forfatterens tillatelse.

«Kraftproblemene kunne ha vært unngått i Trondheim», sier E-verkdirektør Magne Nordnes i følge referat i Adresseavisen torsdag 23. oktober. Nesjønlegget — — «trakk på seg svært mange komplikasjoner og forsinkelser, men hadde alt gått programmessig, ville vi overhodet ikke hatt forsyningsproblemer inneværende år.» Videre — — «tilsvarende problemer har nå dukket opp for den videre utbygging i forbindelse med Ranheim kraftverk, idet det er liten enighet mellom Vannverket og E-verket om hvordan de felles resurser, kraft- og drikkevann, kan utnyttes på beste måte i området Selbusjøen—Jonsvatnet. — —» Underforstått — — slik går det når noen blander seg inn i våre saker.

Uttalelsen er interessant, og den er avslørende for den mentalitet som råder i vide E-verk-kretser. E-verksfolk synes å glemme at det nettopp er «selvtekt» gjennom mange år som har ført til en massiv motstand mot enkelte utbyggingsprosjekter den senere tid. Videre synes de å ha liten innsikt i at instanser for utbygging av hydroelektrisk kraft ikke bør utgjøre en stat i staten, men at de i langt høyere grad enn tidligere må integreres i samfunnets og befolkningens øvrige krav og behov. Heri inngår naturligvis det vitenskapelige og rekreasjonsmessige behov for urørt natur. En nødvendig forutsetning for en slik integrering er at de som har ansvaret for vår energiforsyning, har fremsyn nok til å utarbeide alternative løsninger, inkludert varmekraft. Da først kan en forsvarlig avgjørelse fattes av de folkevalgte organer, og ikke som nå, indirekte av det lokale E-verk.

Vårt folk har meget nær tilknytning til natur og naturopplevelse. Områder med urørt natur (spes. vassdrag) begynner å bli mangelvare, og den forserte og til dels hensynsløse kraftutbygging som har funnet sted de siste 20—25 år, har reist en sterk uvilje mot videre ødeleggelse av verdifulle naturområder hos store deler av befolkningen. I et demokratisk samfunn burde det være en selvfølge at det ble tatt hensyn til dette i langt høyere grad enn hva som hittil har vært tilfelle. Konesjonsnektelsene på Femund- og Bykil-reguleringen er tegn som tyder på at politikerne begynner å skjønne at de ikke har hatt befolkningens tillit i en rekke konsesjonssaker.

Trondheim E-verks neddemming av Nedalsmyrene er en slik sak, hvor bl.a. systematiske og verdifulle vitenskapelige undersøkelser gjennom flere ti-år er gått tapt, sammen med enestående rekreasjonsområder og uerstattelige naturdokumenter hva gjelder flora og fauna. Disse verdier er her ofret for kortsiktige økonomiske fordeler. Man kan si at et E-verkprosjekt får den motstand det fortjener, og med Nesjøen har Trondheim E-verk reist seg et monument som ikke skal bli til heder i fremtiden.

Ranheim kraftverk ble bl.a. drøftet i et møte som «Foreningen for Vassdragspleie og Vannhygiene» holdt på NTH tidligere i år. Det kom her frem konsulentuttalelser som sto sterkt i strid med hverandre både når det gjaldt vannets kvalitet og utbyggingens kostnad ved de alternative utbyggingplaner for kraftverket. Man behøver vel knapt å antyde at Vannverkets representanter langt fra hadde det samme syn på vannets kvalitet som direktør Nordnes ved en eventuell utbygging etter E-verkets ønske. Trondheim er kanskje den større by her i landet som har de beste ressurser for rent ferskvann med henblikk på fremtiden, — hvis ressursene behandles med fornuft. Den første korsvei vil her være valget mellom de forskjellige alternativer ved utbyggingen av Ranheim kraftverk. Og det er det heldigvis ikke Trondheim E-verk som skal avgjøre.

Det er ingen tvil om at vi snarest må få en landsplan for våre vassdrag, — en landsplan for hvilke vassdrag som skal forbli urørte, og for hvilke som uten for store ødeleggelser kan utbygges. Med klok disponering av disse ressurser, og med en statlig dirigert integrering av de store befolkningssentras kraftforsyning i disse lands-

planer, er det ingen fare for kraftmangel i dette land. Men da kan man ikke prioritere den kraftslukende smelteverksindustri, en industri som gir få arbeidsplasser pr. investert enhet, som i stor grad domineres av utenlandsk kapital, og som f.t. «ekspanderer», bl.a. for å sikre seg den del av vår hydroelektriske kraft som ennå er billig.

Vi står nå dessuten på terskelen til den tid da varmekraften kan konkurrere prismessig med vannkraften. Det det koster å la være å bygge ut et vassdrag, er forskjellen i utbyggingspris for varmekraft og vasskraft, og denne forskjellen er delvis opphevet, delvis liten, og blir i alle tilfelle stadig mindre.

Dette gjelder så vel oljefyrte kraftverk som atomkraftverk. Forurensningsproblemene med disse typer kraftverk blir stadig mindre, og tar vi de sekundære forurensninger som vår «billige» hydroelektriske kraft spesifikt har ført med seg, f.eks. aluminiums- og ferrosiliciumsmelteverkene, så spørs det hvilke forurensninger som er de verste. I tillegg er vi alle med på å subsidiere vår «billige» vasskraft ved gigantiske naturforstyrrelser og ved nedsatt trivsel.

Direktør Nordnes uttalelser bør sees i relasjon til disse forhold, og vurderes som partsinlegg fra en gruppe som ser «sin» epoke nærme seg slutten.

Våre fremtidsproblemer når det gjelder ressurser, miljøvern og trivsel løses ikke gjennom naturødeleggelse for kortsiktige økonomiske fordeler. Slike ødeleggelser gjøres av «mennesker som er redde for ikke å få nok iskrem i morgen, og som ikke har evne til å se langt nok inn i fremtiden,» for å sitere en av våre fremste radiokåsører.

For Sør-Trøndelag Naturvern 26/10 1969.

Hans J. Engan.

* * *

Årbokens redaktør har i tilknytning til dr. Engans artikkel bedt meg ganske kort kommentere de uttalelser direktør Nordnes har kommet med om at Trondheim Elektrisitetsverk ikke ville ha hatt vanskeligheter med kraftleveransene kommende vinter hvis Nesjøen hadde vært ferdigbygget.

Hvis Trondheim E-verk skulle hatt glede av Nesjøen kommende vinter måtte det da nødvendigvis vært vann i denne, og undertegnede m.fl. har vanskelig for å forstå hvor dette vannet som da måtte være samlet i Nesjøen — skulle ha kommet fra.

E-verket selv har i sine meddelelser til publikum for å forklare kraftsituasjonen i høst — meddelt at det har vært 2 tørre år på rad, og at de i lengere tid har kjøpt kraft for store beløp.

Hvis man forutsatte at Nesjøen hadde vært full høsten 1967 er det vel overveldende sannsynlig at denne ville vært tappet ned så langt som konsesjonen tillater i løpet av vinteren 1967/68, og det hadde vel neppe da blitt vann nok til å fylle denne opp i løpet av vårflommen og nedbøren våren og sommeren 1968 slik at den ville ha vært full sommeren 1968. Sommeren 1968 og vinteren 1968/69 var meget nedbørsfattig. Dette viste seg jo tydelig på vannstanden i både i Essandsjøen og Sylsjøen sommeren 1969, hvor begge sjøer manglet meget betydelige vannmengder på å bli fulle. Det lille nedbørsfelt som utenom disse sogner til Nesjøen ville ikke ha vært tilstrekkelig til å bringe vannstanden i Nesjøen nevneverdig opp, slik at denne faktisk ville vært tom også høsten i år. Det er vel derfor litt av en tilsnikelse å påstå at kraftsituasjonen ville vært nevneverdig bedre om Nesjøen hadde vært bygget.

Dessverre hadde jeg ikke anledning til å høre direktør Nordnes' foredrag i Ingeniørforeningen, og kan bare bedømme hans uttalelser etter referat i Adresseavisen. Avisreferater vet jeg av erfaring ikke alltid er å stole på, så jeg vil ikke kommentere hans uttalelser om Ranheim Kraftverk eller drikkevannskvaliteten i Jonsvannet bare på grunnlag av avisreferater, men bare gjøre oppmerksom på at de av Trondheim Kommune engasjerte konsulenter for å bedømme forholdet om hvilket alternativ som bør velges for utnyttelsen av Jonsvannet som drikkevannskilde og inntaksbasseng for Ranheim Kraftverk — gikk E-verkets interesser imot. Man kan derfor forstå Nordnes' irritasjon over dette, men jeg kan bare tilføye at jeg her helt ut deler konsulentenes syn.

Trondheim, den 2. november 1969

Eivind Kierulf

Er vårt arkiv som det bør være?

MAGNE HAAVE

En forenings arkiv er en ubetalelig verdi. Ethvert styre fører en protokoll over sine møter og de beslutninger som det fatter. Dette arbeide påligger i regelen styrets sekretær, mens formannen dikterer til protokolls.

Kassererens verv er å føre regnskap for foreningens drift og ordne med medlemslistene. Han må også føre kontroll med de inntekter som listene gir. Inn- og utmeldinger av medlemmer er kassererens jobb, og han må følge styrets vedtak i henhold til foreningens lover.

I forbindelse med styrevedtakene får man gjennom årene en hel del meget verdifulle dokumenter som det må tas meget godt vare på, da det kan oppstå situasjoner hvor dokumentenes ordlyd vil være avgjørende i en saks behandling.

TT danner ingen unntagelse fra disse generelle regler, men så opplever vi at det i en sak blir nødvendig å se på ordlyden i et skjøte f.eks. Hvis da dette skjøte ikke ligger i foreningens arkiv, har man bare den utvei å bekoste en avskrift av de offentlige dokumenter i samme sak. Disse skal finnes i byens-, sorenskriveriets, fylkets-, eller i verste fall i et eller annet statsarkiv.

Fra tidligere dager hadde TT et vel ordnet arkiv over dokumenter, takket være vår forenings mangeårige formann, rektor Axel Sommerfeldt. Nå har det vist seg at mange av disse dokumenter har vært utlånt til styremedlemmer, interesserte medlemmer ellers og andre i spesielle saker.